

Men is dan buypen den Meridiaen als van B tot E. — 6 mplen.
 Nooridoost ten noorden en 3.0. ten zupden/ als van A tot F oft N. 18 mplen.
 Men is dan buypen de selve Linie als van B tot F. — 10 mplen.
 Nooridoost en zupidoost seplinen booz een graed / als van A tot G en O. — 21 mplen.
 Men is dan buypen de zupd en nooridlinie/ daermen af ghebaren is / als van B tot G, oft C O. — 15 mplen.
 Nooridoost ten oosten en 3.0. ten o. als van A tot H ofte P booz 1 graed 27 m.
 Men is dan buypen d'eerste Meridiaen/ als van B tot H ofte C P. 22 mplen.
 Oostnooridoost ofte oostzupidoost als van A tot I ofte Q booz een graed — 39½ mplen.
 Men is dan buypen de Meridiaen als van B tot I, ofte van C tot Q. — 36 mplen.
 Oost ten noorden ofte oost ten zupden/ als van A tot K oft R booz een graed — 77½ mplen.
 Dan ismen buypen d'eerste Meridiaen als van B tot K, oft van C tot R. — 75 mplen.
 Oost ofte west seplende als van A tot S, men blyft tusschen de Pool ende den Equinoctiael op eenderlep breedde des Aerdrichs.

XXXI. Hoofstuck.

Van't veranderen der Kompassen.

De naelde ofte het stael onder de Kompassen met de Seplsteen ghe streken/ treckt tot verscheyden plaetsen verschepdelick / tot sommighe recht nae't noorden/ tot andere wijckte nae't oosten / en elders nae't westen. Als by exempel: By de Eplanden van Corbo en flozes (de westelickste bande Vlaemsche eplanden) By Helmschup weynich beweest de Noordkaep. Ontrent 30 mplen westwaert van de zupdhoeck van Spitsberge / Beoosten de Cabo de bone esperance aen de Cabo das Aguilhas / en tot meer plaetsen / soo in Oost als West-Indien / wijst de ghestreken naelde recht noorden. Westwaert bande Vlaemsche Eplanden beoosten de noordkaep / Aen Nova Zemla, Aen de kust van Spitsberge / en beoosten de C. das Aguilhas op de gheheele Indische Zee / wijst die van't noorden westwaert / en beoosten de Vlaemsche Eplanden / bewesten de Cabo de Bona Esperance / en meer ander plaetsen / van't noorden oostwaert. De afwijckingh der naelde dan is tweederlep / te weten / van't noorden nae't westen / die wy westeringh ofte noordwesteringh / en van't noorden na't oosten / die wy oosteringh ofte noordoosteringh noemen. Elck van die is oock tweederlep / te weten / vergrootende en verkleenende oosteringh : insghelicks vergrootende en verkleenende westeringh. Vergrootende oosteringh ofte westeringh / is / de welcke als men van westen na oosten baert / vergroot / en verkleenende / die als dan verkleent. 't selve kan dupdelicker verstaen worden by dusdanighen

Exempel 1.

Soomen zept bande Eplanden Corbo en flozes / daer de naelde recht wijst / oostwaert aen na de kust van Spaengien: de naelde begint (en allensykens meer en meer) van't noorden af te wijcken na't oosten / tot datmen besept de lenghde bande Strate de Gribaltar / daer die op't hooght is (soomen hout) 13 araden / dat is vergrootende noordoosteringh. Van daer boort seplende langhs de midlantsche Zee / die begint te berkleppen tot neffens de mondt van de Venetsche golfe / daerse te niet gaet en de naelde weder recht noorden treckt / dat heet verklepnende noordoosteringh.

Exempel 2.